

Якби зіцільюють тіло, а книга – душу

Біблія

№ 7/8 (82/83)

2021

(липень/
серпень)

Терапевт

Видається з 1 жовтня 2014 року

Бюлетень Наукової бібліотеки

Харківського національного медичного університету

Час читати

«На межі реальності і фантастики»

Зміст

Час читати

На межі реальності і фантастики

В. Серпухова.....С. 3

Недуги великих

Король імпресіоністів

Л. Скрипченко, В. Віскова.....С. 4-7

Натхнення

Про літо, відпустку і натхнення

І. Киричок.....С. 8

Фотопогляд

Зловити момент...

О. Русанова.....С. 9

Хроніка подій

Університетська бібліотека зустрічає першокурсників

Редакція.....С. 10

Школа лідерства для аспірантів ХНМУ

О. Куц.....С. 11

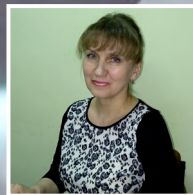
Анонси подій,

Вітання з днем народження

.....С. 12

Валентина Серпухова

На межі реальності і фантастики

Меделін Ру — сучасна американська письменниця, відома своїми серіями гостросюжетних романів. Сьогодні її творчість набула широкої популярності у читачів, здебільшого серед молоді.

Шанувальники надають перевагу містичним сюжетам, які, ймовірно, викликають у них нові, більш гострі емоції, почуття, хвилювання. Не випадково 3 роки поспіль авторка номінувалась на премію «Вибір читачів Лайвліба — містика, жахи, трилери» за романи: «Притулок» (2014), «Викрадачі кісток» (2016), «Будинок тіней» (2018).

Інформації про життя та творчість Меделін Ру не так багато. Відомо, що вона народилася у 1985 р. в штаті Міннесота. Дитячі та юнацькі роки провела у великому старовинному будинку Вікторіанської епохи. У 8-річному віці була налякана появою привида у власній спальні. До того ж старші брати не придумали нічого кращого, як розігравати молодшу сестру, видаючи страшні звуки вночі за допомогою звукової колонки під ліжком. Можна припустити, що згадані події з дитинства вплинули на вибір тем її майбутніх книг. Нині письменниця проживає у штаті Луїзіана.

На літературному обрії Меделін Ру з'явилася після того, як отримала у 2008 р. ступінь бакалавра мистецтв в галузі письменницької і акторської майстерності. Історичний роман став першим творчим проектом Меделін, але

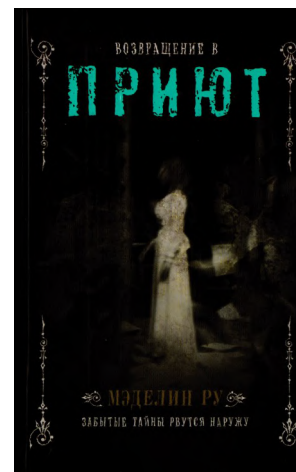
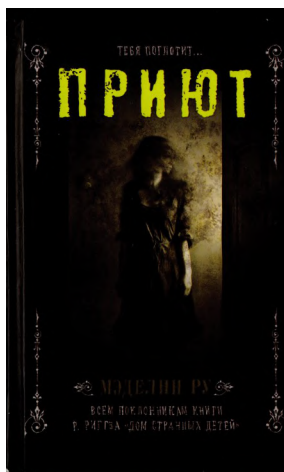
з якихось причин не був опублікований. Згодом авторка під псевдонімом вигаданого героя починає вести блог Allison Hewitt Is Trapped, рейтинг якого стрімко підіймається вгору, а пізніше трансформується в однойменний дебютний роман письменниці — перший з серії «Зомбі».

Літературний доробок Меделін Ру складає декілька серій: «Зомбі», «Притулок», «Будинок тіней». Вона працює не тільки в жанрі хоррору, мета якого максимально налякати аудиторію, створивши атмосферу жаху. Поєднує жах з містикою і готикою, змішує ці напрямки, що робить її твори оригінальними. Її історії — магія, яка лякає і вабить одночасно. Вражаюче поєднання атмосфери чарівництва і містики, де стирається грань між фантастикою і реальністю.

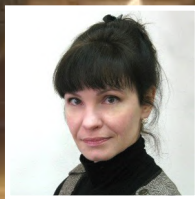
Авторка зачіпає доволі серйозні теми: сім'ї та сімейних відносин, дружби, дорослішання і пошуку себе. Торкається теми експериментів над людьми та їх наслід-

ків для майбутніх поколінь. Перед написанням серії книг «Притулок» Меделін Ру вивчала документи, що збереглися в старих лікувальних закладах для людей з психічними захворюваннями. Незабутнє враження на неї справили варварські методи зцілення.

Головний герой серії «Притулок» 16-річний Ден потрапляє до студентського гуртожитку Нью-Гемпширського коледжу, старі стіни якого зберігають багато страшних таємниць, бо колись тут розташовувалася лікарня для душевнохворих людей — піддослідних лікаря Кроуфорда. Досліджуючи потаємні куточки цієї будівлі, Ден разом зі своїми друзями стикається з загадовими речами, дивним чином пов'язаними з його походженням. Чи стане молодим людям сил та наснаги розкрити давно поховані секрети минулого до того, як минуле добереться до них самих? Про це ви дізнаєтесь з серії книг «Притулок», які знаходяться в фонді нашої бібліотеки.

Лариса Скрипченко

Віра Віскова

Король імпресіоністів

В світовому та українському художньому просторі більш відоме ім'я імпресіоніста Клода Моне. Але ми хочемо розповісти про Едуарда Мане, який жив і творив в той самий час, і саме його вважають засновником імпресіонізму. Перші роботи митця викликали справжній ажіотаж, і глядачі стали більше цікавитися творчістю імпресіоністів. Варто відзначити, що важливий принцип імпресіонізму — відхід від типовості, від академічного зразка. Новаторство Едуарда Мане як імпресіоніста полягало в тому, що він зумів повному подивитися на навколишній світ і розширити коло явищ, до яких зазвичай зверталось образотворче мистецтво. У творчості Мане помітно прагнення до створення особливого стилю, художник до кінця життя був незадоволений своїм мистецтвом повністю й постійно шукав нові стилістичні особливості й форми, які б він міг втілити в сучасному йому світі.

Едуард Мане народився у 1832 році в Парижі у родині Огюста Мане — глави департаменту Міністерства юстиції, і Ежені-Дезіре Фурньє — дочки французького дипломата. Від матері він успадкував інтерес до мистецтва, особливо до живопису. Але майбутній художник був байдужим до навчання, тому, коли його перевели в престижний коледж Роллана, особливих здібностей хлопець не виявив. З дитинства Мане мріяв стати живописцем, але батько був

проти, оскільки бачив майбутнє сина також в юридичній сфері. Тільки дядько по материнській лінії, Едуард Фурньє, побачив художні здібності юного Мане і порадив йому відвідувати спеціальні лекції з живопису, на які записав племінника і оплачував їх. Разом з дядьком майбутній художник відвідував музеї і відкрив для себе Лувр — знакове місце в його житті [3].

Уроки малювання не цікавили хлопця через свою академічність. У 1848 році всупереч батькам Едуард вирішив вступити у військово-морську академію, але провалив вступні іспити. Втім, йому дозволили спробувати ще раз, якщо він відправиться в плавання на навчальному судні. Під час подорожі Едуард Мане відвідав Бразилію та ще декілька країн. Екзотика і багатство фарб світу, що побачив Мане, лише збільшило його бажання навчатися живопису. З подорожі він привіз багато нарисів, малюнків та етюдів.

У 1849 році, після повернення до Парижу, Мане вдруге спробував скласти іспити у Військово-морську академію та знов зазнав невдачі. Але тепер батько оцінив картини, що були привезені з подорожей, і повірив у здібності сина. Огюст Мане радив Едуарду поступити вчитися в Національну школу витончених мистецтв, але юнак побоювався занадто важкої програми школи, тому вступив до майстерні модного на той

Едуард Мане

Портрет роботи Надара
(близько 1870 року)

час художника — Тома Кутюра. У 1859 році Мане вирішує, що навчання завершено і він вже може виставлятися в Паризькому Салоні (далі — Салон) — на престижній виставці, яка проводилась щорічно, а участь у ній дорівнювалась публічному визнанню. Однак Едуард зневажав те, що в картинах Салону не висвітлювалось реальне життя і сучасність, яку він зображував в своїх роботах. «Я пишу те, що є, а не те, чого нема», — казав художник про свої полотна [2]. Едуард Мане поставив за мету змінити Салон зсередини. Художник мав великі надії

на картину «Любитель абсенту» — перше велике полотно, яке написано під впливом знайомства з Шарлем Бодлером. Але у 1859 році картина не прийнята на виставку Салону. Відмова цілком обґрунтована — це реалістичний і без прикрас портрет п'яниці, а не картина з алегоричним змістом. Але, на радість майстра, вже у 1861 році відразу дві його картини відібрані для виставки — «Батьки» (Огюст і Ежені Мане, батьки художника) і «Іспанський гітарист», написані у 1860 році. Визнання Салону принесло художнику славу і гроші, проте найважливішим було визнання батька.

Любитель абсенту (1859)
Нова гліптотека Карлсберга, Копенгаген

У 1862 році з'являється картина «Лола з Валенсії», яка відображала захопленість художника Іспанією. А також під впливом дружби з Бодлером Мане створює в тому ж році картину під назвою «Музикант в Тюільрі», яка стала шедевром його творчості. У 1863 році не прийнятих до Салону робіт виявилось досить велика кількість, тому імператор Наполеон III наказав виставити їх в так званому «Салоні знедолених». Саме там

з'явилися дві свіжі роботи художника — «Сніданок на траві» та «Олімпія» (1863). Обидві зазнали різкої критики, тому що зображували оголених жінок. Люди засуджували картини Мане, вважаючи їх надто непристойними і недоступними для розуміння. Рятуючись від скандалу, Едуард переїхав до Іспанії [2].

Батьки (1860)
Музей Орсе, Париж

Незабаром митець повернувся до Парижу, де в своїй квартирі облаштував кафе, в якому зустрічалися художники. Саме тут Едуард Мане познайомився з багатьма майбутніми представниками імпресіонізму — вони роблять його своїм неформальним лідером. Цю групу молодих художників, яка кидала виклик салонним шедеврам, стали називати «бандою Мане», а самого митця — «королем імпресіоністів». На виставці 1869 року Едуард Мане створює свій павільйон, де демонструє власні картини. Там з'являється картина «Балкон» (1868), де зображені Берта Морізо, скрипалька Фанні Клаус і Антуан Гийме. Далеко на задньому тлі вгадується обличчя сина художника [2].

У 1870 році почалася Франко-прусська війна, і Мане змушений вступити до артилерії. Події війни вплинули на подальшу творчість художника — він пише багато батальних сцен. Повернувшись до

Іспанський гітарист (1860)
Музей Метрополітен, Нью-Йорк

Парижу, митець продовжував підтримувати імпресіоністів, але не брав участі в їх виставках, бо вважав, що сучасне мистецтво має розвиватися тільки в рамках офіційного Салону. Починаючи з 1877 року особливу увагу художник направляє на портрети і натюрморти. Через два роки Едуард отримує друге місце в Салоні, це дає йому можливість виставляти свої картини без відбору журі. Пізніше Мане нагороджено Орденом Почесного легіону — це вища нагорода у Франції, яка присуджується за військові успіхи [3].

Лола з Валенсії (1862)
Музей Орсе, Париж

Перші симптоми захворювання Едуарда Мане стали з'являтися у 1877 році. Художник вважав, що слабкість і підвищена стомлюваність є результатом інтенсивної роботи. Дійсно, за рік митець створив 15 картин, а у 1878 році число його робіт доходить до 40. До того ж боротьба за місце в Салоні вимагала ще й великого нервового напруження. Ще під час облоги Парижа пруськими військами у 1871 році у художника вперше з'явилися болі в лівій нозі. Однак тепер вони стали значно сильніші, особливо при ходьбі. Домашній лікар не зміг пояснити причину симптомів. Мане вважає, що в нього ревматизм, який свого часу мучив родичів, у тому числі і батька [1].

Короткий відпочинок на морі сприяє поліпшенню стану художника, він знову починає малювати з твердим наміром виставлятися в художньому Салоні. Однак писати картини стає все важче. Едуард звертається до пастелі, щоб уникнути зусиль, яких вимагає олійний живопис. У пастельній техніці Мане виконує «Блондинку з оголеними грудьми» (1878). Настрій митця погіршується ще й від того, що тепер і права нога «погано слухається». Після курсу проведеного лікування в Бельвю, де ху-

Балкон (1868)
Музей Орсе, Париж

джника доглядає дружина Сюзанна, йому стає трохи краще. Однак поліпшення не є довгим. Знову з'являються болі, які турбують значно частіше. У жовтні 1881 ро-

ку Мане повертається до Парижу і здобуває, нарешті, перемогу в Салоні. Його картини прийняті і відтепер будуть виставлятися «поза конкурсом». Це велика перемога і визнання. У 1882 році Едуард Мане здійснює свій останній задум — вид одного з паризьких барів. Вражаюча картина «Бар у Фолі-Бержер» представлена у Салоні в тому ж році.

Настає 1883 рік — останній рік життя майстра. Стан художника погіршується з кожним днем. 24 березня 1883 року Мане бачить, що його нога набула чорного кольору. Викликаний доктор Сіреде діагностує гангрену. Необхідна ампутація відкладена через слабкість хворого, операцію здійснили тільки 18 квітня (більш ніж через три тижні від моменту появи симптомів гангрені!). З огляду на це в наш час можна припустити, що

Музика в саду Тюільрі (1862)
Національна галерея, Лондон

відстрочка ампутації у Мане мала для нього фатальні наслідки, сприяючи швидшому летальному результату. Після операції художник відчуває сильні фантомні болі в ампутованій нозі.

Едуард Мане помер 30 квітня 1883 року. На наступний день після смерті газета «Le Gaulois» повідомила, що «... пан Мане помер вчора о 7 годині вечора внаслідок запалення вен, яке два місяці протримало його в ліжку». Враховуючи сучасні знання, дослідники припускають наявність у Едуарда Мане захворювання, добре вивченого в наш час і маловідомого в середині XIX століття — цукрового діабету 2 типу (ЦД). Захворювання стали діагностувати тільки з 1867 року на пізніх стадіях при наявності ускладнень, які не завжди асоціювалися з ЦД — ураження судин нижніх кінцівок, зокрема, атеросклероз або системний васкуліт. Як тепер відомо, у хворих на ЦД 2 типу є великий ризик ампутації нижніх кінцівок.

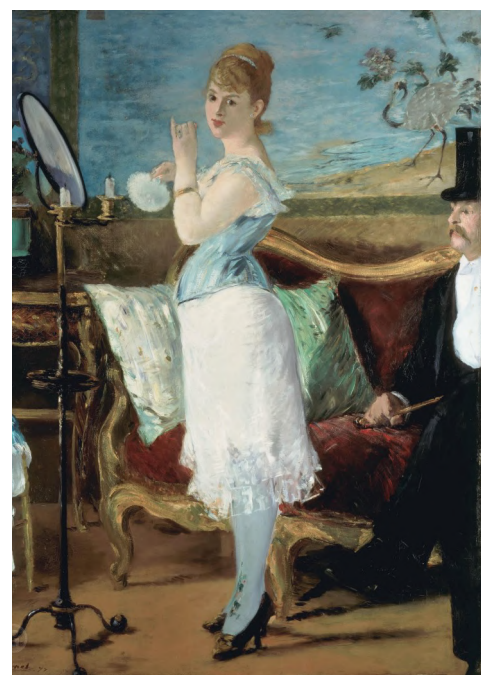
Жінка з глечиком
(Портрет мадам Мане) (1858)
Музей Ордрупагаард, Копенгаген

Бар у Фолі-Бержер (1882)
Галерея інституту мистецтв Курто, Лондон

Про наявність у Мане ЦД говорить не тільки неврологічна симптоматика, яку важко відрізнити від спинної сухотки, що підозрювали у художника в той час, але й розвиток гангрені нижньої кінцівки з вираженим больовим синдромом [1].

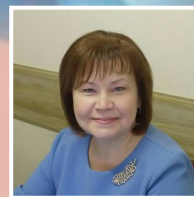
Смерть 51-річного Едуарда Мане, безсумнівно, виявилася передчасною, незалежно від того, чим він хворів. Це була втрата світового масштабу, оскільки мова йде не тільки про яскраву особистість, а перш за все про видатного і неповторного майстра живописного мистецтва другої половини XIX століття. Художник тонко відчував духовну багатогранність людини та відобразив у своїх полотнах глибокий психологізм і реалізм особистості.

Нана (1877)
Художня галерея, Гамбург

Використані джерела:

1. Дворецкий Л. И. Болезнь и смерть Эдуарда Мане [Электронный ресурс] / Л. И. Дворецкий // Русский медицинский журнал: электронный научный журнал – 2008. – № 17. – Режим доступа: https://www.rmj.ru/articles/istoriya_meditiny/Bolezny_i_smerty_Eduarda_Mane. – (дата обращения: 18.08.2021). – Загл. с экрана.
2. Денвир Б. Импрессионизм. Художники и картины : альбом / Б. Денвир ; пер. с англ. И. Гаврилов. – Москва : Искусство, 1994. – 424 с. : ил.
3. Bogousslavsky J. Édouard Manet's tabes dorsalis: from painful ataxia to phantom limb / J. Bogousslavsky, L. Tatu // European Neurology. – 2016. – Vol. 76, N 1/2. – P. 75-84. – DOI: 10.1159/000447260.

Про літо, відпустку і намхнення

Серпень — останній місяць літа, а на порозі вже осінь золота. Літо асоціюється у мене з розмаїттям кольорів, різнотрав'ям, красивими краєвидами, насиченими барвами. Не дивно, що споглядаючи красу природи, хочеться зберегти її у пам'яті прекрасними картинками, а у відпустці влітку можна приділити цьому заняттю більше часу. Кожний робить це по-своєму: хтось знімає краєвиди на фотокамеру чи мобільний телефон, а дехто бере в руки олівець або пензель і малює — пише пейзажі, які припали до серця.

Сьогодні я користуюсь і телефоном, і пензлем (навіть несподівано для себе!). Останній захопив найбільше, адже занурившись у малювання, забуваєш про все, отримуєш задоволення від процесу — релаксуєш і відпочиваєш від справ буденних! На мій погляд, не має значення досвідчений ти майстер чи аматор-початківець — нехай вас не турбує думка інших щодо результатів. Важливіше — зануритись у творчий процес, спробувати себе у будь-якій творчій справі — це дає сили, спонукає уважніше придивлятися до прекрасного світу, який оточує нас, бачити його в дрібницях... І змушує задуматися про збереження навколишнього світу не тільки у спогадах і картинках, а й реально — сьогодні і на майбутнє.

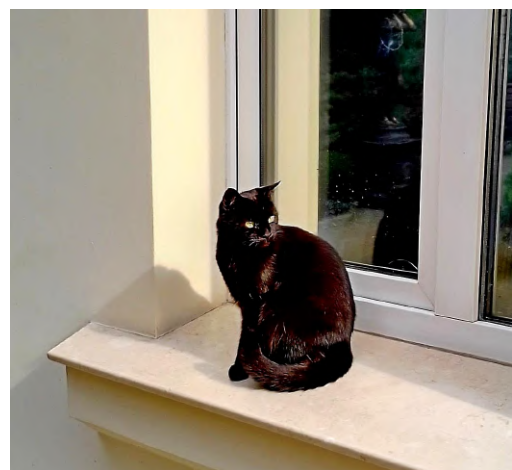
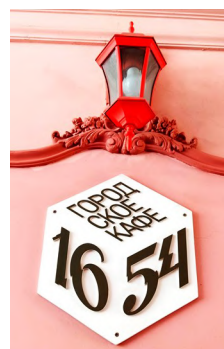
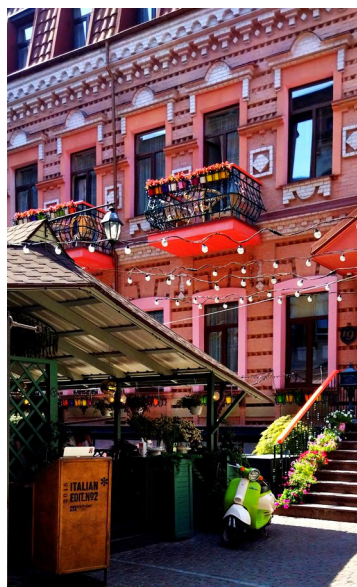
Оксана Русанова

Зловити момент...

Гуляючи містом, можна «зловити момент», вловити настроїв і рух міського життя. Незвичайні й дивовижні місця зачалися в центрі міста. Тут і типовий італійський двірчик, і зовсім незвичні для Харкова скульптури ведмедів... Ну і, звичайно, міські кішки — вільні, ледачі, граціозні... різні!

Насолоджуйтесь чудовими моментами і особливими куточками нашого прекрасного Міста «Х» і ніякий стрес або втома вас не зачепить!

Університетська бібліотека зустрічає першокурсників

Не дивлячись на епідемічну ситуацію цей навчальний рік розпочався в звичайному форматі. Усі абонементи та зали бібліотеки запрацювали в режимі оф-лайн з дотриманням протиепідемічних вимог.

З 25 серпня, ще до початку навчального року, для студентів першого курсу розпочалась видача літератури, їх знайомство з бібліотекою, її простором, традиційними та електронними ресурсами. Бібліотекарі розповідали про різноманітні послуги та сервіси бібліотеки, орієнтували на проходження он-лайн курсу «Академічна доброчесність» для першокурсників ХНМУ.

Хроніка подій

Ольга Куц

Школа лідерства для аспірантів ХНМУ

Молоді науковці завжди у фокусі уваги університетської бібліотеки. Співробітники бібліотеки постійно організовують заходи щодо набуття ними необхідних знань і навичок роботи з цифровою інформацією, розуміння та вміння критично оцінювати цифровий та медіаконтент, ефективно та безпечно використовувати цифрові технології для вирішення різних освітніх, наукових та професійних завдань, допомагають вибудовувати інформаційно-пошукову траєкторію досліджень та публікаційну стратегію на принципах академічної доброчесності, розвитку soft skills.

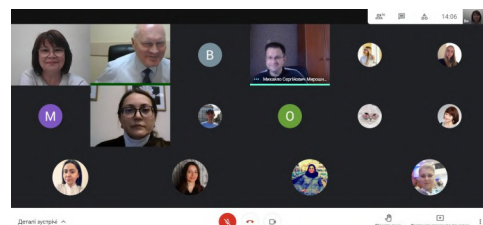
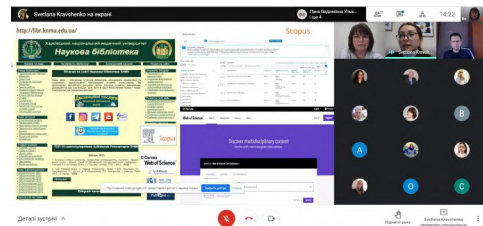
З 14 травня по 30 червня 2021 року в Харківському національному медичному університеті під керівництвом професора Михайла Мирошніченка було проведено Школу лідерства для аспірантів нашого вишу, основна мета якої — сприяння набуттю молодими вченими комунікативних, командних, публічних, особистісних та інших навичок для кар'єрного росту. У 2021 році слухачами Школи стали 27 аспірантів ХНМУ.

Партнером заходу виступила міжнародна асоціація «InterRegionNovation» (Париж, Франція), з якою було підписано меморандум. Асоціація націлена на трансфер знань та інновацій для стимулювання освітнього, економічного і соціального розвитку територій в країнах розширеної Європи і СНД за допомогою механізму співробітництва «влада-бізнес-

наука». Це дослідницька асоціація, яка об'єднує експертів у різних сферах, які зацікавлені у наданні ефективних, гнучких, інноваційних та економічно вигідних послуг у науковому, приватному та державному секторах.

Активну участь в організації Школи взяла й директорка Наукової бібліотеки ХНМУ Ірина Киричок. Спікерами Школи лідерства для аспірантів виступали фахівці з різних країн (Україна, Франція, Великобританія), у тому числі й співробітники Наукової бібліотеки: заступниця директорки з ІТ Тетяна Павленко, завідувачка інформаційно-бібліографічного відділу Світлана Кравченко та завідувачка сектору інформаційно-аналітичної роботи Ольга Куц.

Участь в Школі лідерства стала для аспірантів гарною нагодою отримати від фахівців бібліотеки безпосередню допомогу у набутті знань і навичок, необхідних для молодих дослідників. На трьох онлайн-заняттях, проведених співробітниками бібліотеки, розглядали різноманітні аспекти публікаційної стратегії науковця щодо запобігання академічного плагіату, вибору наукових журналів для публікації, звертали увагу на ознаки хижацьких видань, зробили акценти на оформленні списку літератури до наукових робіт, включаючи використання бібліографічних менеджерів, поділились досвідом щодо джерел та стратегії пошуку наукової інформації, можливостей використання

наукометричних платформ у науково-дослідній роботі молодого вченого.

Урочисте вручення сертифікатів учасникам та спікерам Школи лідерства для аспірантів ХНМУ відбулося 5 липня в музеї історії ХНМУ за участю проректора з наукової роботи, професора Валерія М'ясоєдова.

ЗАПРОШУЄМО ОЗНАЙОМИТИСЬ З ВИСТАВКАМИ:

Книжкові виставки (традиційні):

«Добро починається з тебе»

(до Міжнародного дня благодійності) – з 5 вересня

«Цей мудрий світ – бібліотека»

(до Всеукраїнського дня бібліотек) – з 30 вересня

*Місце експозиції: Абонемент наукової літератури з читальною залою
(проспект Науки 4, корпус «Б»)*

Віртуальні виставки:

«Оболенський Іван Миколайович (1841 – 1920)»

(180 років з дня народження доктора медицини, професора,
засновника і завідувача кафедри загальної патології (1871 – 1886)
медичного факультету Імператорського Харківського університету,
першого керівника госпітальної терапевтичної клініки (1877 – 1884)
та директора факультетської терапевтичної клініки (1888 – 1903) Харківського університету,
засновника станції швидкої медичної допомоги у Харкові (1910) – з 24 вересня

З віртуальною виставкою пропонуємо ознайомитися на сайті НБ ХНМУ

<http://libr.knmu.edu.ua/>

*Вітаємо співробітників Наукової бібліотеки
з ювілеєм та днем народження
у липні/серпні!*

*Русанову Оксану
Малихину Ларису*

*Красюкову Оксану
Пугачову Оксану*

Контакти:

м. Харків,
пр. Науки, 4

тел. (057)7077209

моб. (097)9937709

e-mail: km.kustova@knmu.edu.ua

Редакційна колегія:

Киричок І.В. (головний редактор)

Русанова О.А. (відповідальний редактор)

Кустова К.М.

Гаєва Н.Д.

Борисова О.П.

